curs 2007 2008

Cicle superior d'Educació Primària

LECTURA A L'AULA

Hi ha un nen al lavabo de les nenes

Autor: Louis Sachar - Il·lustrador: Ramon Rosanas - Col·lecció El Vaixell de Vapor - Sèrie Taronja - número 134.

cruïlla

Fitxa tècnica

Títol: Hi ha un nen al lavabo de les nenes
Títol original: There's a Boy in the Girls' Bathroom
Autor: Louis Sachar
Traductora: Mercè Costa Clos
Il·lustrador: Ramón Rosanas

Col·lecció: El Vaixell de Vapor
Sèrie i número: sèrie Taronja, 134
ISBN: 84-661-0672-3
Pàgines: 223

Lectura adequada per a alumnes de 5è i 6è d'Educació Primària

El llenguatge és molt entenedor i la temàtica és molt adequada per a nois i noies del Cicle superior. El protagonista de la novel·la és un nen de deu anys; als joves lectors els resultarà molt motivador llegir les seves peripècies a casa, a escola i en el tracte amb els companys.

Novel·la realista, amb tendresa, ironia i humor

Temes que tracta:
- L'educació pot transformar.
- L'amistat.
- La relació entre nens i nenes.

ARGUMENT

La novel·la explica com en Bradley, un noi conflictiu i agressiu que rebutja qualsevol contacte social amb els seus companys d'escola, aconsegueix entendre el seu problema i trobar-hi una solució. L'ajut d'una assessora psicopedagògica i l'amistat amb un alumne nou a l'escola suposaran els primers passos cap al canvi en la personalitat d'en Bradley i la seva millora en la relació amb les persones del seu entorn. Els mètodes d'ajuda a en Bradley i a altres companys per part de l'assessora psicopedagògica li portaran problemes amb els pares, però satisfacció en el tracte amb els alumnes.

Fitxa tècnica

L'autor: Louis Sachar

Louis Sachar és un escriptor nord-americà (Nova York, 1954) que després de vint-i-dos anys escrivint relats per a nois i noies veié recompensat el seu esforç quan el seu llibre *Clots* va guanyar el Premi Nacional de Literatura Juvenil dels EUA i la Newbery Medal, que és el guardó més important que s'atorga en aquell país a un autor de literatura infantil i juvenil. L'èxit de *Clots*, que ha rebut més de vint-i-cinc premis i és lectura obligatòria a moltes escoles dels EUA, va portar a la seva adaptació cinematogràfica, estrenada en la versió doblada a l'espanyol com a *La maldición de los hoyos* (2003). El propi Sachar es va encarregar, com a guionista, de l'adaptació de la seva novel·la. Tot i que té estudis d'economia i de dret, actualment només es dedica a escriure, amb gran èxit de lectors i crítica.

L'autor explica en les entrevistes que el seu primer propòsit quan escriu un llibre és que els nens es diverteixin amb la seva lectura; es tracta, però, de llibres amb missatges valuosos, que es van transmetent a través de la narració de la història. Destaca pel seu sentit de l'humor i pel tractament acurat dels personatges.

Louis Sachar ha publicat més de vint llibres i algunes de les seves obres han estat traduïdes a trenta llengües diferents. En català, a més de *Hi ha un nen al lavabo de les nenes*, podem llegir l'esmentada *Clots*, publicada per Editorial Cruïlla dins la col·lecció El Vaixell de Vapor, sèrie Vermella.

L'il·lustrador: Ramón Rosanas

Dins del món de l'art gràfic, aquest il·lustrador ha tocat totes les tecles, amb una àgil adaptació als continus canvis del mercat. Així doncs, a més d'il·lustrar llibres de lectura i de text o revistes, Rosanas és dibuixant de publicitat, realitzador de *storyboards* (de dos anuncis de Coca-Cola de 2003 i 2004) i, per sobre de tot, dibuixant d'historietes. Es va iniciar realitzant historietes per a *Cimoc*, *Cairo* i *Viñetas*, entre altres. Va ser professor de l'escola d'il·lustració Joso i sempre té entre mans nous projectes relacionats amb el món de la il·lustració.

A més de les il·lustracions de *Hi ha un nen al lavabo de les nenes*, Rosanas ha col·laborat amb Editorial Cruïlla en els dibuixos de diversos llibres de text i en la col·lecció El Vaixell de Vapor amb títols com: *Per un plat de macarrons*, de Mercè Canela; *Posa el turbo, avi*, de Jordi Fuster; *Xut a porta*, de Philippe Delerm; i *Avinguda del Parc, 17*, d'Agustín Fernández Paz.

Guia didàctica

OBJECTIUS DIDÀCTICS DE LA LECTURA

- Llegir mentalment i expressivament un text narratiu propi de la literatura infantil.
- Aplicar les estratègies i habilitats necessàries per a una bona comprensió lectora.
- Identificar la significació global d'una obra literària.
- Transmetre a través de la lectura valors d'amistat, respecte, estimació i confiança.
- Recrear-se en la lectura com a font de plaer per convertir la lectura literària en una activitat de lleure.

TEMES

L'educació pot transformar

El protagonista sofreix una gran transformació des que comença l'obra fins al seu desenllaç, en relació als personatges que tenen una intencionalitat més educadora. Per una banda hi ha la família amb un pare policia força exigent, una mare patidora i una germana interessada. (pàg. 130-133).

Pel que fa a l'escola, hi ha la tutora, la sra. Ebbel, que ignora a en Bradley (pàg. 8-9); la resta de mestres mostren una actitud d'impotència i desconfiança cap a en Bradley (pàg. 46). També hi ha la Carla Davis, l'assessora psicopedagògica de l'escola, que permetrà l'inici de la transformació del protagonista. (pàg. 95). I finalment, la intervenció del seu amic Jeff, que és clau en l'evolució d'en Bradley (pàg. 153).

Les relacions personals

En Bradley supleix, amb la seva relació amb els ninos de la seva habitació, les dificultats en el tracte amb els companys i mestres d'escola fins a la seva pròpia germana. La imaginació del noi en crear-se el seu propi món ens permet seguir la seva evolució personal, a través dels canvis que s'esdevenen en els diàlegs amb els seus ninos (pàg.17, 221). Fins i tot el capítol 39 està íntegrament protagonitzat pels ninos, en uns diàlegs amb un punt de surrealisme. (pàg.186).

La relació que hi ha entre el protagonista i els seus amics amb les nenes en particular o en grup també sofreix una evolució. En un principi hi ha un enfrontament amb baralles (pàg. 67). Després s'arriba a la col·laboració (pàg. 211) i, finalment, el convit a la festa d'aniversari d'una nena (pàg. 61) amb la consegüent reacció de les amigues (pàg.200).

L'amistat

Aquest tema apareix com a bàsic en l'obra, ja que el mateix argument fa que, des d'aquest punt de vista, en Bradley tingui una evolució. A l'inici no té amics fins que arriba en Jeff, però quan aquest nou alumne comença a jugar a bàsquet amb altres nois la situació canvia (pàg. 81). Finalment, en Jeff i en Bradley tornaran a ser amics, però definitivament amics de debò. (pàg. 153).

A un nivell més teòric, però a partir de les experiències dels personatges del llibre, hi ha les reflexions que sobre l'amistat fa la Carla, la psicopedagoga, amb en Bradley i altres alumnes (pàg. 37-38). Fins i tot en Jeff explica a en Bradley com poden ser amics. (p.58).

Guia didàctica

CONTEXTUALITZACIÓ

L'acció se situa a meitat de curs en una escola dels Estats Units d'Amèrica. L'acció és protagonitzada per en Bradley, un nen de 10 anys que ha repetit quart curs i altres personatges importants com en Jeff i altres companys d'escola, la Carla i algunes mestres de l'escola, i la família d'en Bradley. Els fets narrats són ficticis però versemblants: alumnes marginats com en Bradley també n'hi ha a les nostres aules i no sempre els companys i els professionals encerten la manera d'ajudar-los a superar la seva situació.

VOCABULARI

El vocabulari emprat en tot el llibre és adequat al nivell dels alumnes de Cicle superior. Malgrat tot, es pot comentar el significat d'algunes paraules que apareixen en el llibre i que poden resultar menys habituals, com: *manyoc, mesures dràstiques, brandar, menyspreu, esbojarrades, brunzinar, essència, revertir i invertir.*

SUGGERIMENTS I ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES

- A partir dels coneixements previs dels alumnes, pot resultar útil fer alguna referència als EUA. En primer lloc es pot localitzar amb una consulta a un atles o un mapa mural, i a continuació es poden comentar altres qüestions com ara: Quin és l'idioma oficial? Quina és la seva moneda? Quina ciutat és la seva capital? Al primer capítol hi ha referències a Washington DC perquè és la ciutat des d'on arriba el nou alumne, en Jeff (pàg. 7 i 8). Si es vol fer un treball més aprofundit, es pot aprofitar el capítol 8, en el qual els alumnes fan un exercici de geografia dels EUA (pàg. 39), per tal de localitzar correctament les ciutats i els estats que en Bradley situa equivocadament en el mapa (Califòrnia, Wisconsin, Florida, Texas i Tennessee).
- Proposeu un debat sobre una idea que s'esmenta al llibre a través del personatge de la Carla Davis: «Un mestre pot aprendre molt més d'un alumne que un alumne d'un mestre».
- Podeu proposar el passi de la pel·lícula *La maldición de los hoyos*, basada en la novel·la *Clots*, del mateix autor. Entre tots es podria fer una posada en comú i veure les semblances i les diferències amb l'argument del llibre.
- La temporalització i el ritme de la lectura s'adequarà al nivell dels alumnes i a la seva experiència prèvia en activitats semblants. Amb tot, podeu proposar una possible organització de la lectura:
  - 1r dia de lectura a classe: lectura conjunta des de l'inici fins a la pàgina 29.
  - Lectura a casa en quatre setmanes: pàgines 30 a 78, pàgines 79 a 120, pàgines 121 a 166 i pàgines 167 a 223 (final).

Avaluació competència lectora

Classe: Data:

Alumnes	Mecànica lectora (pronúncia, velocitat i entonació)	Comprensió directa del text	Valoració general

Avaluar de l'1 al 5

Llegeix amb atenció aquest text, extret del llibre *Hi ha un nen al lavabo de les nenes*, de Louis Sachar i encercla la resposta adequada:

–Dóna'm un dòlar o et tiro una escopinada.

Hi ha nens –només cal veure'ls– que són bons tirant escopinades. I potser aquesta és la manera més bona de descriure en Bradley Chalkers. Feia cara de saber tirar escopinades. Era el més gran de la classe de la senyora Ebbel, i també el que tenia més pinta de fer por. Era un any més gran que la resta de la classe perquè havia repetit quart. Llavors feina cinquè per primera vegada, però probablement no seria l'ultima. En Jeff se'l va mirar fixament, llavors li va donar un dòlar i va arrencar a córrer. En Bradley va riure per dins i va mirar com els altres s'ho passaven bé.

Quan van tornar a classe després del pati, li va cridar l'atenció que la senyora Ebbel no li digués res. Ell s'havia imaginat que en Jeff l'hauria delatat i que li hauria de tornar el dòlar. Seia a l'últim pupitre, al fons de la classe: l'últim seient de l'última fila. «Li fa por de delatar-me», va ser la conclusió a la qual va arribar. «Sap que si em descobreix li faré una cara nova!». Va riure en silenci.

(Pàgs. 10 i 11)

1 En Jeff tenia:

a) un any més que en Bradley.
b) la mateixa edat que en Bradley.
c) un any menys que en Bradley.

2 Dins de classe en Bradley Chalkers era un nen:

a) respectat i estimat pels seus companys.
b) marginat per la mestra i els companys.
c) atent a les necessitats del companys.
d) molt comunicatiu amb la resta del grup.

3 En Bradley:

a) es va quedar el dòlar d'en Jeff.
b) va tornar el dòlar a en Jeff.
c) va perdre el dòlar d'en Jeff.
d) es va jugar un dòlar amb en Jeff.

4 Identifica quina d'aquestes quatre afirmacions no és certa:

a) En Bradley amenaça en Jeff a l'hora del pati.
b) La mestra de la classe era la senyora Ebbel.
c) En Bradley estava repetint cinquè.
d) En Bradley creu que en Jeff li té por.

Animació lectora

OBJECTIUS

- Posar-se en el lloc del personatge i intervenir en la reunió en funció del seu paper en el llibre.
- Expressar-se oralment de forma clara i entenedora, amb un vocabulari adequat.
- Mantenir el torn de paraules: escoltar i respectar les opinions dels companys.
- Simular una reunió a l'escola, amb assistència de mestres, pares i alumnes.

MATERIAL

Amb una distribució adequada de les taules i les cadires de l'aula es pot simular una distribució semblant a la descrita al llibre (pàg.172).

DESENVOLUPAMENT

- Expliueu als alumnes del grup-classe l'activitat que realitzaran: escenificar la reunió que mantenen en una aula de l'escola el director i l'Associació de Mares i Pares d'Alumnes amb la psicopedagoga Carla Davis i algun personatge més de la història (capítol 37 del llibre).
- Repartiu entre els alumnes els diferents rols: Carla, director, membres del Consell Escolar, pares i mares de l'Associació de Mares i Pares d'Alumnes. També es podria afegir l'assistència de la mare d'en Bradley, la sra. Ebbel (la seva tutora) i algun alumne: en Bradley, en Jeff i la Colleen. Es pot treballar en petits grups: pares i mares favorables a l'assessora per un costat, els contraris per un altre i els mestres poden formar un tercer grup i els alumnes un altre.
- Recordeu la situació de debat: hi ha queixes d'alguns pares respecte a la feina de l'assessora psicopedagògica i a la necessitat d'invertir diners en la seva feina.
- Previ a la reunió, prepareu les intervencions amb els principals arguments en funció del seu personatge i de les situacions viscudes a l'obra.
- Inicieu la reunió amb la primera intervenció del director, que també farà de moderador (mestre/a). Després intervindran els pares contraris a l'assessora exposant les seves queixes i, finalment, la Carla contestarà. S'obre un torn de paraules amb intervenció de mares i pares, mestres i alumnes exposant els diferents arguments.

DURADA

Caldria una sessió de preparació (explicació, repartiment dels personatges i posició dels arguments) i una altra de realització de la reunió. Posteriorment, però en una sessió apart, es pot analitzar la participació dels diversos alumnes en el debat i la interiorització del seu rol.

LECTURA A L'AULA
EDUCACIÓ PRIMÀRIA

curs 2007 2008

El projecte **LECTURA A L'AULA** neix amb la intenció d'ajudar al professorat en el treball de formar als nois i noies en la seva **dimensió literària**, a la qual es dóna una especial èmfasi en els nous currículums. La lectura, més enllà de ser una eina indispensable en el procés d'aprenentatge, esdevé una peça vital per a la formació integral de la persona.

Els títols que us fem arribar són el resultat d'un procés de selecció que en garanteix tant la **qualitat literària** com l'**adequació pedagògica** a les característiques de l'alumnat a qui s'adreça. Un equip de docents en actiu n'ha valorat els aspectes de competència lingüística (lèxic, estructura, comprensió, etc.) així com d'altres que incideixen en els àmbits de desenvolupament personal i social dels alumnes.

Cicle inicial

Un poble, Enric Larreula. El Vaixell de Vapor, sèrie Blanca 47

Les cuques ballaruques, Antoni Dalmases. El Vaixell de Vapor, sèrie Blanca 44

L'Andreu i el mirall de les ganyotes, Eduard Márquez. El Vaixell de Vapor, sèrie Blanca 52

L'herència, Jaume Cela. El Vaixell de Vapor, sèrie Blava 130

Cicle mitjà

Els rebels de la cabanya, David Nel·lo. El Vaixell de Vapor, sèrie Blava 116

Em dic Skywalker, Agustín Fernández Paz. El Vaixell de Vapor, sèrie Taronja 143

Cicle superior

Hi ha un nen al lavabo de les nenes, Louis Sachar. El Vaixell de Vapor, sèrie Taronja 134

Els secrets de la Iholdi, Mariasun Landa. El Vaixell de Vapor, sèrie Taronja 148

El projecte compta amb una proposta de treball que recull, en primer lloc, les informacions, les orientacions didàctiques i els recursos necessaris perquè el professorat pugui treballar adequadament la lectura de l'obra a l'aula; i, en segon lloc, s'adjunten les activitats de treball individual per als alumnes que han estat organitzades d'acord a tres moments del procés d'aprenentatge: activitats d'anticipació lectora, activitats de comprensió lectora i, finalment, activitats de síntesi lectora.

La proposta de treball, recollida en aquest quadern, es troba a **www.cruilla.cat**.

Projecte: Editorial Cruïlla
Autor: Xavier Ulldemolins
Edició i disseny: comgràfic

2007, Editorial Cruïlla
Balmes, 245 - 08006 Barcelona

Telèfon d'Atenció al Client: 902 12 33 36
www.cruilla.cat